To 24.9.2026 Carelia-sali

SOTILAAN TARINA

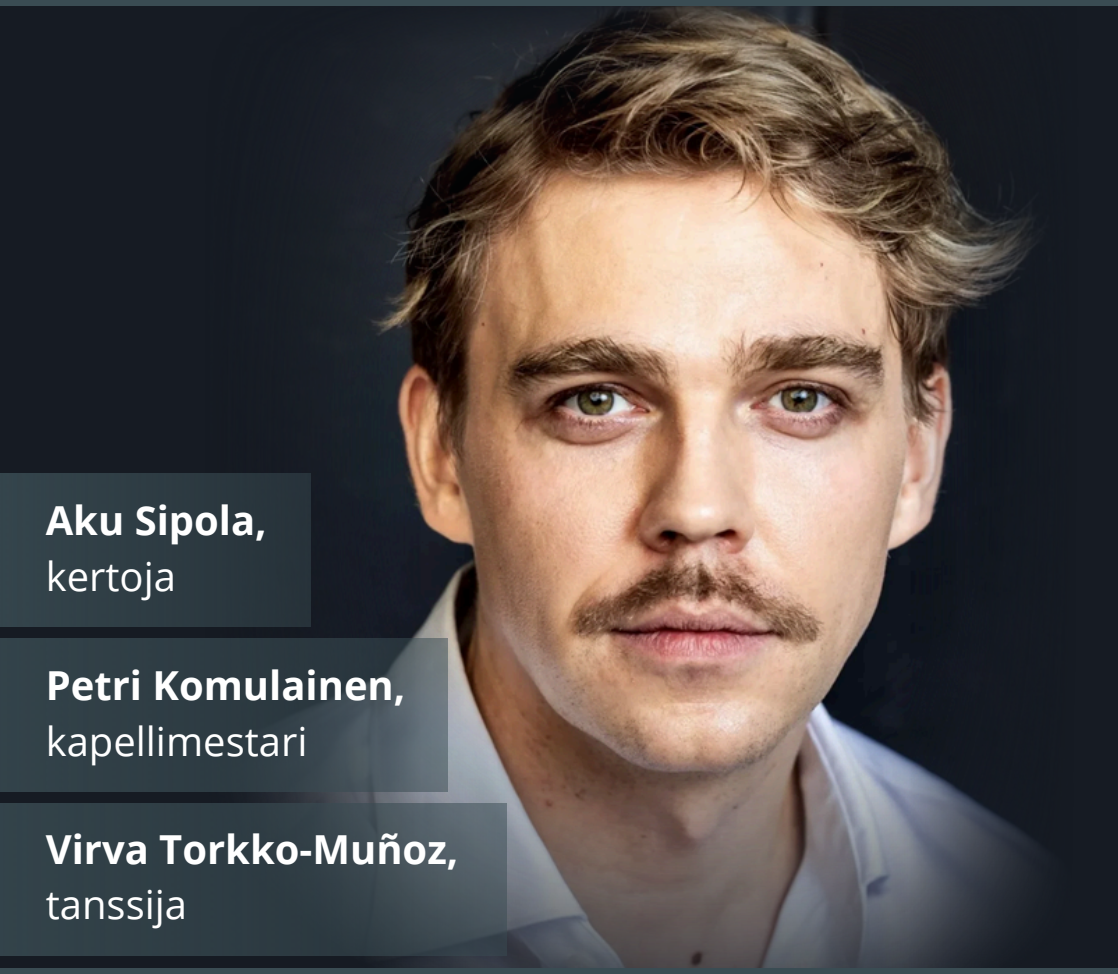

Aku Sipola,
kertoja

Petri Komulainen,
kapellimestari

Virva Torkko-Muñoz,
tanssija

JOENSUUN KAUPUNGINORKESTERI

www.joensuunkaupunginorkesteri.fi

Ohjelma

Igor Stravinsky: Sotilaan tarina, teksti Charles-Ferdinand Ramuz

I
Sotilaan marssi
Kohtaus virran partaalla
Sotilaan marssi
Pastoraali (ja jälkisoitto)
Viulu (muunnelmia ja kertaus)

II
Sotilaan marssi
Kuninkaallinen marssi
Pieni konsertti
Kolme tanssia: Tango-Valssi-Ragtime
Paholaisen tanssi
Pieni koraali
Paholaisen marssi
Suuri koraali

Esiintyjät

Aku Sipola, kertoja

Pohjois-Pohjanmaalta kotoisin oleva Aku Sipola (s. 6. joulukuuta 1989, Raahe) on suomalainen näyttelijä, joka on tullut suurelle yleisölle tutuksi muun muassa televisiosarjoista Uusi päivä ja Salatut elämät sekä viihdeohjelma Putouksesta. Hän valmistui näyttelijäksi Tampereen yliopiston näyttelijäntyön koulutusohjelmasta ja on uransa aikana esiintynyt monipuolisesti teatterissa, televisiossa ja elokuvissa. Sipola tunnetaan vahvasta läsnäolostaan, tarkasta komiikan tajustaan sekä kyvystään luoda lavalle ja näyttämölle vivahteikkaita henkilöhahmoja.

Vuoden 2026 syksyllä Sipola nähdään valkokankaalla kahdessa ensi-iltaelokuvassa. Hänen viimeisimpiin elokuvatöihinsä kuuluu päärooli Dome Karukosken Rakkautta ja virtahepoja -elokuvassa, jonka lisäksi hän esiintyy kenraali Kurt Walleniuksena elokuvassa Presidentin kyyditys. Hänet nähdään myös Murha Hangossa -televisiosarjan uuden tuotantokauden jaksoissa.

Joensuun kaupunginorkesterin Sotilaan tarinassa Sipola toimii kertojana ja johdattaa yleisön Igor Stravinskyn ajattomaan kuvaukseen vallan himosta, houkutuksista ja ihmisyydestä.

Virva Torkko-Muñoz, tanssija, Tanssiteatteri Minimi

Virva Torkko-Muñoz on kuopiolainen tanssitaiteilija. Esiintyjyys, opettajuus ja koreografina toimiminen kulkevat erottamattomina elementteinä Virvan taiteilijuudessa. Hän on valmistunut klassisen baletin opettajaksi Savonia ammattikorkeakoulussa (2014), jatkokouluttautunut nykytanssin saralla Budapest Contemporary Dance Academy- korkeakoulussa (tanssitaiteen kandidaatti 2018) ja suorittanut tanssinopettajan YAMK -tutkinnon Oulun ammattikorkeakoulussa (2022).

Tanssiteatteri Minimissä Virva on työskennellyt vuodesta 2019. Minimissä hän esiintynyt mm. hyvinkin erilaisissa nykytanssiteoksissa sekä Kuopion kaupunginteatterin kanssa toteutetuissa teatteriyhteistöissä. Virva työskentelee myös yleisötyön parissa.

Petri Komulainen, kapellimestari

Petri Komulainen on kapellimestari, käyrätorvisti ja pedagogi. Hänet tunnetaan laaja-alaisena, monipuolisena ja innovatiivisena muusikkona, joka on kotonaan niin sinfoniarepertuaarin, oopperan kuin kamarimusiikin parissa sekä kapellimestarina että instrumentalistina. Aikamme musiikki ja orgaaninen yhteistyö säveltäjien kanssa on hänelle erityisen läheistä, ja sen tuloksena on syntynyt useita merkittäviä teoskokonaisuuksia, kuten Harri Ahmaksen Käärmesormus-ooppera, Paavo Heinisen Aiolos-konsertto sekä useat kantaesitykset Zagros Ensemblen taiteellisen johtajuuden aikana.

Komulainen on levyttänyt kapellimestarina ja instrumentalistina useille levymerkeille, kuten BIS, Alba, Toccata Classics, Pilfink ja IFO. Hän vierailee johtamassa säännöllisesti useita orkestereita niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Pitkä yhteistyö säveltäjien ja nykymusiikin ammattilaisten kanssa juontaa juurensa Zagros Ensembleen, jonka taiteellisena johtajana hän on toiminut vuodesta 2013 lähtien. Ensemble on yksi maamme vanhimmista ja vakiintuneista uuden musiikin kokoonpanoista, joka säännöllisesti vierailee festivaaleilla ja esiintyy Yleisradiossa. Komulainen on ollut Taideyliopiston Sibelius-Akatemian puhallinorkesterinjohdon lehtori vuodesta 2016 ja Sinfonia Lahdessa hän on soittanut käyrätorven varaäänenjohtajana vuosina 2001-23.

Komulainen valmistui Sibelius-Akatemiasta erinomaisin arvosanoin musiikin maisteriksi sekä esittävän säveltaiteen että orkesterinjohdon koulutusohjelmista 2008. Hän sai kolmannen palkinnon kansainvälisessä Jorma Panula -kapellimestarikilpailussa 2006.

Virva Torkko-Muñoz, tanssija
Tanssiteatteri Minimi
Kuva: Petra Kuha

Teosesittelyt

Igor Stravinsky: Sotilaan tarina

Ensimmäisen maailmansodan syttyessä Igor Stravinsky (1882-1971) oli lomailemassa Sveitsissä, eikä päässyt enää kotimaahansa. Koko maailma näytti tehneen sopimuksen paholaisen kanssa ja mahdollisuus omiin valintoihin vaikutti kadonneen. Vuonna 1918 Stravinsky ryhtyi ideoimaan Sotilaan tarinaa (Histoire du soldat), jonka lähtökohdaksi hän yhdisti kaksi Aleksandr Afanasjevin keräämää venäläistä kansansatua.

Toisessa paholainen huijaa sotilaskarkurilta viulun (sielun), toisessa sotilas juottaa paholaisen humalaan ja syöttää tälle hauleja kaviaarina. Tarinoiden kautta virittyi faustinen jännite, jossa ihminen on myymässä sieluaan paholaiselle onnensa lunastamiseksi. Ranskankielisen tekstin sveitsiläinen Charles-Ferdinand Ramuz.

Sota muutti Stravinskyn suurten balettien (Tulilintu, Petrushka, Kevätuhri) eksoottiset ja folkloristiset piirteet juuriltaan irrotetun identiteetin kuviksi. Yksinkertaisuudesta tuli Stravinskylle sekä esteettinen että pragmaattinen tavoite. Musiikissa oli pyrittävä pelkistykseen ja teosta voisi esittää lähes missä tahansa. Kertojan avulla teos on etäännytetty Brechtiä ennakoiden ajattomaksi moraalifaabeliksi. Samalla taidemuotoja yhdistelevä teos muistuttaa parodiaa Stravinskyn inhoaman Wagnerin yhteistaideteoksesta.

Soitinkokoonpanosta (viulu, kornetti, pasuuna, klarinetti, fagotti, kontrabasso, lyömäsoittimet) erottuu Schönbergin Pierrot lunairen vaikutus, mutta myös rapakon takaa tulvinut jazz, jota Stravinsky oli kuunnellut kapellimestari Ernest Ansermetin tuomilta levyiltä. Tiedossa on, että ainakin Jelly Roll Mortonin pianonsoitto ja Creole Band tekivät vaikutuksen. Stravinsky halusi soittajat ja kertojan lavan vastakkaisille reunoille ja roolihahmot ja tanssijan niiden väliin. Soiton ja soolojen tuli näkyä osana draamaa.

Musiikin lähtökohtana oli lajityyppien parodiointi. Tanssit, marssit ja luterilaiset koraalit on irrotettu alkuperäisestä yhteydestään ja musiikki on muutettu arkkityyppisiksi eleiksi. Erilliset numerot saivat alkunsa viuluvalssista, jonka kylkeen ilmestyivät viehkeästi dissonoivat muotitanssit, tango ja ragtime. Jokaisella numerolla on ritualistinen lataus.

Sävellystyö eteni teoksen lopusta alkuun. Ensimmäiseen osaan tuli lähinnä kuvailevaa näyttämömusiikkia, jonka aiheet on johdettu toisesta osasta. Alkupuolen vireenä on Pastoraalista kuvastuva runollinen haikeus. Idean sotilaan venäläiskansanomaiseen viulusävelmään Stravinsky kertoi saaneensa unessa. Unen kautta teokseen virittyy alitajuinen taso, joka yhdistää sadun todellisuuteen.

Teoksen loppua kohden musiikin rooli tulee yhä hallitsevammaksi. Pasodoblen askelia tavoitteleva Kuninkaallinen marssi avaa portin uuteen aikaan. Populaarinumeroiden ja Paholaisen räkättävän tanssin jälkeen kaksi koraalia antavat moraalisen tuomion.

Pieni koraali muuntelee väljästi Lutherin Jumala ompi linnaamme -virttä. Suuri koraali ottaa suuntimat Bachilta. Viimeinen sana jää paholaiselle, jonka tahtiin teos marssii loppuunsa.

Ansermetin johtama kantaesitys Lausannessa syyskuussa 1918 oli kohtuullinen menestys, mutta myöhemmin Pariisissa ja muualla monista maanläheisistä lähteistä pulppuava musiikki ja vakava eettinen sanoma herättivät ristiriitaisia tunteita. Sotilaan tarinan opetus ei ole yksiselitteinen: "Yksi onni on kaikki onni, jos yrität lisätä sitä, menetät sen". Teosta arvioineen Theodor Adornon mielestä sotilaan todellinen synti oli yritys palata menneisyyteen ja teoksen ytimenä halu kieltää tuo menneisyys, eli kyky tulla tietoiseksi itsestään.

Sama kyky on riistetty myös musiikilta, jonka loppu, lyömäsoitinten marssi kohti tyhjyyttä, on yksinäinen ja sieluton. Stravinsky oli vuonna 1918 menettänyt kaiken muun paitsi viulunsa (taiteensa) ja keisarit, sotilaat ja poliitikot näyttivät tehneen liiton paholaisen kanssa. Sotilaan tarina muistuttaa kohtuuden merkityksestä ihmisen hybriksen ja vallanhimon rajoittajina. Taide ei ole itsessään hyvää tai pahaa, mutta keskittymällä olennaiseen se voi näyttää tietä oikeaan suuntaan.

Antti Häyrynen

Sotilaan tarina esiintyjät

KERTOJA
Aku Sipola

TANSSI
Virva Torkko-Muñoz

OHJAUS
Petri Komulainen | kapellimestari

KOREOGRAFIA
Virva Torkko-Muñoz

I VIULU
Maaria Leino | vuorotteleva konserttimestari

KONTRABASSO
Joel Madetoja | äänenjohtaja

LYÖMÄSOITTIMET
Hannu Porkka | äänenjohtaja

KLARINETTI
Petri Vallius | äänenjohtaja

FAGOTTI
Lauri Mykrä | äänenjohtaja

TRUMPETTI
Kyösti Varis | äänenjohtaja

PASUUNA
Joni Taskinen

JOENSUUN KAUPUNGIN-ORKESTERI

Auta meitä kehittämään Joensuun kaupunginorkesterin toimintaa vastaamalla kävijäkyselyyn!

Kyselyyn vastaaminen kestää vain hetken ja voit halutessasi osallistua samalla lippuarvontaan.

Vastaa orkesterin kyselyyn osoitteessa: https://survey.salmiplatform.fi/suosio-2026/joensuun-kaupunginorkesteri tai oheisen QR-koodin kautta.

Vastanneiden kesken arvomme pääsylippuja orkesterin kevätkauden 2027 konsertteihin. Voittajiin ollaan yhteydessä henkilökohtaisesti.

Kiitos avustasi!

Vastaa kyselyyn ja voita liput Joensuun kaupunginorkesterin konserttiin!

JOENSUUN KAUPUNGINORKESTERI

Romantiikkaa ja räiskettä

to 1.10.2026 klo 18 | Carelia-sali

Janne Mertanen, piano

Jukka Untamala, kapellimestari

lippu.fi

JOENSUUN
KAUPUNGIN-
ORKESTERI